

BERLIININ VIESTINTÄMUSEO KOMMUNIKAATION HISTORIAA SUURIMPIEN TURISTIVIRTOJEN KATVEESSA

Jaakko Suominen

Viestintämuseo, Museum für Kommunikation Berlin, ei ole Berliinin museoista tunnetuimpia ja suosituimpia, vaikka se sijaitsee vain muutaman askeleen päässä kaupungin keskustan tärkeimmistä turistinähtävyyksistä. Postilaitoksen ja televiestinnän historiaa esittelevä museo jää jälkeen myös Berliinin tekniikan museosta kokonsa puolesta, mutta viestintämuseo tarjoaa kuitenkin hallittavissa olevan katsauksen viestintään myös modernin museomedian ja -arkkitehtuurin keinoin.

Berliinin museo on yksi Saksan neljästä alan museosta, jotka perustettiin 1995 osana postilaitoksen uudelleenjärjestelyjä ja joiden tehtävänä on viestintäalan laaja-alainen dokumentointi. Kun kävijä astuu sisään Leipziger strassen vanhaan museorakennukseen, hän voi ylläytyä kirkkomaisesta akustisesta ja tuoksusta mutta samalla modernista vaikutelmasta, joka syntyy kiertäessä valoisan keskuskupolin ympärille sijoitettuja näyttelykerroksia. Sisääntulokerroksessa on hyvä wieniläistyyppinen kahvila, pieni museokauppa sekä erityisesti lapsille suunnattuja kokeiltavia näyttelyesineitä ja pieni tila vaihtuville näyttelyille.

Museon kellarikerroksen päätila oli pimeä, ja sinne oli sijoitettu posti- ja teleliikenteen historiaan liittyviä yksittäisiä esineitä ja dokumentteja, joiden esittelypylväät aktivoituvat ja valaistuvat kävijän astuessa

niiden ääreen. Pylväissä oli tekstit saksaksi ja englanniksi, ja lisäksi pylväisiin kuuluu saksankielinen ääniselostus. Museoteknisesti järjestely tuntui erittäin onnistuneelta, koska se pakotti keskittymään ja kiinnittämään huomion rauhassa yksittäisiin, huolellisesti valikoituihin artefakteihin. Näyttelytilassa esiteltiin muun muassa postimerkkien virhepainoksia, väärennöksiä, röntgenputkia, Morsen patenttihakemusta, DDR:n julkaisemattomia Los Angelesin vuoden 1984 kesäolympialaisten juhlapostimerkkejä sekä 1800-luvun lopulla solmittua sopimusta postilähetysten kansainvälisen maksujärjestelmän yhtenäistämiseksi. Kun kävijä oli tutustunut esineeseen ja astui kauemmaksi, pylväs ”sammui”, jonka jälkeen huomion saattoi kiinnittää taas seuraavaan kohteeseen.

Museon kakkoskerros oli laajuudeltaan suurin. Se sisälsi muun muassa hienosti osa osalta kattoon kiinnitetyt postivaunut ja postitorvia, laatikoita, postin tunnuksia ja teleliikennetekniikka esittelevät osastot. Kerroksessa saattoi tutustua myös postileimoihin, sinetteihin sekä aihepiirikohtaisesti järjestettyihin postimerkkeihin. Niiden esittely noudatteli varsin tavanomaista vitriinijärjestelyä, eikä kaikista esineistä ollut muita kuin saksankielisiä tekstejä luettavissa.

Museon kolmas kerros oli pienempi, ja siellä oli muun muassa erikoisnäyttely viestinnän ja sodankäynnin historiallisista yhteyksistä. Kerroksessa esiteltiin myös televisiotekniikkaa ja viestintää saksalaisesta näkökulmasta. Lisäksi kerroksessa oli nettipäätteitä yleisön käyttöön sekä tila laajemmalle vaihtuvalla näyttelyllä.

Kesällä 2011 vaihtuva näyttely käsittelee juorujen ja huhujen historiaa sekä niiden kulttuurista ja yhteiskunnallista merkitystä. Juorunäyttely oli rakennettu taitavasti vihereän häkkyrän ympärille, ja näyttely esitteli erittäin kattavasti juoruamista arkisessa ja rajallisessa yksilökontekstissa sekä laajempaan yhteiskunnallisena kysymyksenä. Näyttelyssä esiteltiin monia historiallisia

Vanhat postivaunut roikkuvat katosta osa kerrallaan. Kuva: Päivi Lahdelma.

huhuesimerkkejä läheltä ja kaukaa, muun muassa Marilyn Monroen kuolemaan liittyviä huhuja, huhujen vaikutusta yritysten osakkeisiin ja jalkapallopelaaajien kauppahintoihin sekä Baijerin viimeisen Ludvig-kuninkaan rakastajattareen liittyviä juoruja, jotka johtivat osaltaan mellakoihin ja kuninkaan eroon 1848.

Toisin kuin museon muilla osastoilla juorunäyttelyn painotus oli kansainvälinen, ei pelkästään saksalainen. Näyttelyn interaktiivisessa osiossa kävijät pystyivät keskustelemaan

huhuista tietokoneen kautta oikean näyttelijän tai virtuaalihahmon kanssa. Kävijä pystyi myös testaamaan omaa suhtautumistaan huhuihin sekä tulostamaan ”taivaalta tippuneen” lööpin itsestään. Sen tietokoneohjelma sommitteli käyttäjälle esitettyjen kysymysten perusteella. Näyttelytilaan piilotettujen minikaiuttimien kautta välitetyt supatukset ja kuis-kaukset loivat hyvin tunnelmaa.

Museon kotisivut: www.mfk-berlin.de